

© Хмара Т.В.

УДК 611.631.013

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ БУДОВИ ЯЄЧОК У СЕМИМІСЯЧНИХ ПЛОДІВ ЛЮДИНИ

Т.В.Хмара

Кафедра анатомії людини (зав. – д.мед.н. Б.Г.Макар) Буковинської державної медичної академії

Узагальнення відомостей про будову та функцію органів у цілісне морфофункціональне уявлення є важливим завданням медицини [1-3]. Визначення закономірностей хронологічної послідовності зміни топографо-анатомічних взаємовідношень органів чоловічої статеві системи упродовж внутрішньоутробного розвитку людини сприятиме розробці нових методів оперативних втручань.

Мета дослідження. Вивчити топографо-анатомічні особливості яєчок у 7-місячних плодів людини.

Матеріал і методи. Дослідження проведено на 12 плодах людини 231,0-270,0 мм тім'яно-куприкової довжини (ТКД). Матеріал фіксували в 7% розчині формаліну впродовж двох тижнів, після чого методами морфометрії і тонкого препарування під контролем біокулярної лупи вивчали зовнішню будову яєчок.

Результати дослідження та їх обговорення. На 7 місяці внутрішньоутробного розвитку яєчка (9 спостережень) знаходяться в межах глибокого пахвинного кільця (ГПК). Піхвовий відросток очеревини простежується на всьому протязі пахвинного каналу, виступаючи через поверхнєве пахвинне кільце (ППК) на 1,2±0,5 см. У одного плода (245,0 мм ТКД) яєчка виявлені на середині відстані між ГПК і ППК піхвовий відросток очеревини зліва виступав на 1,8 см нижче ППК, а справа – на 1,2 см.

Довжина правого яєчка становить 9,5±0,13 мм, ширина (передньозадній розмір) – 5,7±0,11 мм, товщина – 5,3±0,09 мм, лівого – 9,8±0,11 мм, 5,3±0,08 мм і 5,1±0,12 мм відповідно. Довжина правого над'яєчка дорівнює 16,3±0,07 мм, а лівого – 17,1±0,11 мм. Ширина на рівні голівки правого над'яєчка становить 4,3±0,12 мм, на рівні тіла – 3,1±0,11 мм, на рівні хвоста – 1,8±0,08 мм,

лівого – 3,7±0,09 мм, 2,8±0,13 мм і 1,6±0,11 мм відповідно.

В одного плода (250,0 мм ТКД) яєчка з над'яєчками виявлені у мошонці. Мошонка грушоподібної форми, двокамерна, має висоту 29,0 мм і ширину в середній частині – 21,0 мм. Товщина мошонки становить 3,0 мм, причому найбільш вираженим її шаром була м'ясиста оболонка, товщиною 2,0 мм. Внутрішня сім'яна фасція щільно зрощена з фасцією м'яза-підіймача яєчка. Обом яєчкам притаманна бобоподібна форма. Висота правого яєчка становить 8,5 мм, ширина – 5,6 мм, товщина – 5,1 мм. Праве над'яєчко знаходиться вздовж заднього краю і частково прилягає до бічної поверхні яєчка. Висота окремих частин правого над'яєчка: голівки – 3,7 мм, тіла – 9,5 мм і хвоста – 4,0 мм. Пазуха правого над'яєчка чітко виражена, повністю охоплює верхній полюс яєчка і відмежовує задню частину його бічної поверхні від тіла над'яєчка. Ширина пазухи правого над'яєчка на рівні тіла становить 3,0 мм. Ліве яєчко визначається на 3,0 мм нижче правого. Висота лівого яєчка – 9,0 мм, ширина – 4,5 мм, товщина – 5,5 мм. Ліве над'яєчко розміщене вздовж заднього краю яєчка. Висота голівки лівого над'яєчка становить 4,0 мм, тіла – 8,0 мм, хвоста – 3,0 мм. Пазуха лівого над'яєчка, шириною на рівні тіла 2,5 мм, відмежовує верхній і нижній полюси яєчка та тіло над'яєчка від бічної поверхні яєчка. Відстань між яєчками на рівні верхніх полюсів становить 14,0 мм.

У плода 260,0 мм ТКД у мошонці виявлено два серозних мішки, розмежованих пергородкою, в яких знаходяться різних розмірів і форми яєчка з над'яєчками. Висота (вертикальний розмір) правої порожнини мошонки – 31,0 мм, лівої – 34,0 мм. Ширина в середній частині правої порожнини мо-

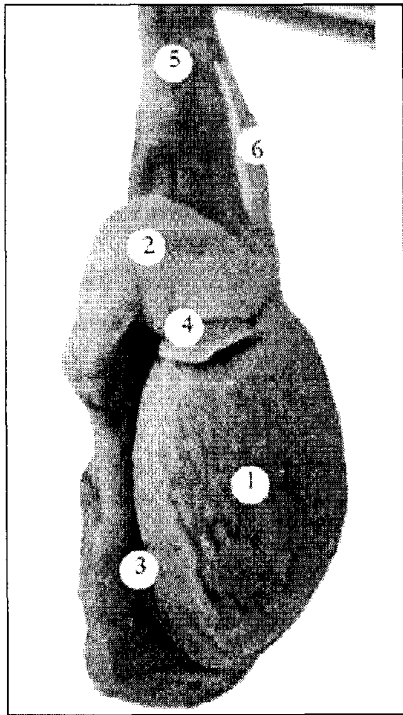

Рис. Правобічні чоловічі статеві органи плода 260 мм ТКД. Макропрепарат. Зб. х4
1 – яєчко; 2 – над'яєчко; 3 – пазуха над'яєчка;
4 – привісок яєчка; 5 – сім'яний канатик; 6 – сім'яносна протока.

шонки – 21,0 мм, лівої – 18,0 мм. Поперечний розмір мошонки в середній її частині становить 17,0 мм, а товщина стінки в нижній частині мошонки – 1,8 мм. М'ясиста оболонка слабко виражена і щільно зрощена зі шкірою мошонки. Зовнішня сім'яна фасція представлена пухкою тонесенькою пластинкою. М'яз-підіймач яєчка утворений поодинокими волокнами, розміщеними на бічній, передній і задній стінках порожнини мошонки. Більше скупчення волокон цього м'яза виявлено в нижній частині мошонки з обох боків. Фасція м'яза-підіймача яєчка щільно прилягає до м'язових волокон і пухко з'єднується з добре вираженою внутрішньою сім'яною фасцією. Праве яєчко овальної форми (рисунок), висота його – 11,0 мм, ширина – 9,0 мм, товщина – 4,0 мм. У яєчку розрізняються верхній і більш загострений нижній полюси, бічна і медіальна поверхні та чітко виражені передній і задній краї. Праве над'яєчко у вигляді гачка, довжиною 18,0 мм. Голівка над'яєчка прилягає до верхнього по-

люса яєчка, а тіло і хвіст – до медіальної поверхні яєчка. Ширина на рівні голівки правого над'яєчка становить 5,0 мм, а на рівні тіла і хвоста відповідно 3,0 мм і 2,0 мм. Між тілом правого над'яєчка і заднім краєм яєчка визначається пазуха над'яєчка, глибиною 2,0 мм. Від тіла над'яєчка до оболонок сім'яного канатика простягається сполучнотканинний тяж, довжиною 4,0 мм. Між голівкою правого над'яєчка і верхнім полюсом яєчка знаходиться привісок яєчка, пірамідної форми, довжиною 3,5 мм і товщиною 1,0 мм.

Ширина правого сім'яного канатика біля верхнього полюса яєчка становить 4,0 мм, а вище – 3,0 мм. Будова сім'яного канатика типова, проте сім'яносна протока простягається між яєчковими артерією та веною.

Ліве яєчко у плода 260,0 мм ТКД неправильної округлої форми, висота його 10,0 мм, ширина – 6,0 мм, товщина – 5,0 мм. У лівому яєчку розрізняються верхній і нижній полюси, бічна і медіальна поверхні, передній випуклий і задній сплющений краї. Ліве над'яєчко, довжиною 20,0 мм, у вигляді літери „Г”, знаходиться вздовж заднього краю і частково прилягає до бічної поверхні яєчка. Ширина окремих частин лівого над'яєчка становить: на рівні голівки – 4,0 мм, тіла – 3,0 мм і хвоста – 1,6 мм. Пазуха лівого над'яєчка чітко виражена, знаходиться між заднім краєм яєчка і тілом над'яєчка, глибиною 3,0 мм. Привісок лівого яєчка має форму диска, висотою 2,2 мм, і розміщується на передньому краї верхнього полюса яєчка. Привісок з'єднаний з яєчком ніжною, довжиною 0,7 мм. У місці прилягання привіска яєчка до передньої поверхні голівки над'яєчка виявлена незначна заглибина. На медіальній поверхні голівки лівого над'яєчка знаходиться привісок над'яєчка, висотою 1,5 мм, на широкій ніжці.

Ліве прияєчко має форму піраміди, основа якої знаходиться на рівні верхнього краю голівки над'яєчка, а верхівка – на рівні нижнього краю пазухи над'яєчка. Ширина основи 3,0 мм, а ширина верхівки – 1,8 мм.

Лівий сім'яний канатик сплющений, його ширина на рівні верхнього полюса яєчка становить 4,5 мм. У задній частині лівого сім'яного канатика знаходиться сім'яносна

протока, її судини і нерв, а в передній частині – яєчкова артерія і позаду неї – яєчкова вена.

Висновок. Довжина лівого яєчка і його над'яєчка у плодів 7 місяців переважає над довжиною правого яєчка і над'яєчка, але ширина і товщина їх, навпаки, менші.

Перспективи наукового пошуку. Оскільки темпи опускання яєчок у мошонку не завжди збігаються зі стадією розвитку плода, вважаємо за доцільне визначити корелятивні відношення між опусканням яєчок і стадіями внутрішньоутробного розвитку.

Література

1. Круцяк В.М., Проняєв В.І., Ахтемійчук Ю.Т. Значення ембріологічних досліджень на сучасному етапі розвитку морфологічної науки // Бук. мед. вісник. – 1998. – Т.2, № 1 – С. 3-7.
2. Макар Б.Г., Ватаман В.М. Алгоритм пошуку нових та вдосконалення існуючих способів оперативних втручань // Укр. мед. альманах. – 1998. – № 3. – С. 9-10.
3. Молдавская А.А., Фёдорова Н.Н. Современные тенденции в развитии эмбриологии / Тез. докл. 5-го конгр. Междунар. ассоц. морфологов // Морфология. – 2000. – Т. 117, № 3. – С. 84-85.

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЇ БУДОВИ ЯЄЧОК У СЕМИМІСЯЧНИХ ПЛОДІВ ЛЮДИНИ

Т.В.Хмара

Резюме. У плодів 7 місяців яєчка виявлені в межах глибокого пахвинного кільця, в одного плода – по середині між глибоким і поверхневим пахвинним кільцем, у двох плодів – у порожнині мошонки.

Ключові слова: яєчко, над'яєчко, ембріотопографія, плід.

PECULIARITIES OF THE EXTERNAL STRUCTURE OF THE TESTES IN HUMAN FETUSES AGED 7 MONTHS

T.V.Khmara

Abstract. The testes were revealed within the bounds of the inner inguinal ring in nine fetuses aged 7 months, whereas in one fetus they were in the middle between the deep and superficial inguinal rings, two others had them in the scrotal cavity.

Key words: testicle, epididymus, embryotopography, fetus.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Надійшла в редакцію 19.04.2004 р.